

TORNION KAUPUNGINHALLITUKSEN VASTINE TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2018 ARVIOINTIKERTOMUKSEEN

1. TAUSTA

Tornion kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2018 on käsitelty kaupunginvaltuustossa 10.6.2019 § 65.

Kaupunginvaltuusto on merkinnyt tarkastuslautakunnan vuoden 2018 arviointikertomuksen kesäkuussa tiedoksi ja päättänyt pyytää kaupunginhallitukselta lausunnon (KL 121 §) syyskuun 2019 loppuun mennessä siitä, mihin toimiin sen johdosta on ryhdytty.

Keskushallintopalvelut on koonnut kaupungin toimialojen vastineet tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa huomioimiin asioihin.

Kaupunginhallitus käsittelee vastineen kokouksessaan 2.9.2019 ja kaupunginvaltuusto infossa 26.9.2019 sekä kokouksessa 30.9.2019.

2. KESKUSHALLINTOPALVELUJEN VASTINE

Tarkastuslautakunta on laatinut Tornion kaupungin arviointikertomuksen vuodelta 2018. Keskushallinnon toimialalta tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota muutamiin seikkoihin, joihin tässä vastineessa pääsääntöisesti pureudutaan.

Tarkastuskertomuksen sivulla 11 on mainittu, että Tornion kaupungin hallintosääntö on yksi kaupungin toimintaa ohjaavista toteuttamisohjelmista. Kunnallinen päätöksenteko perustuu kuntalakiin ja kunnan hallintosäännön määräyksiin. Hallintosäännön sisällön määrittelee kuntalain 90 §. Hallintosäännössä on annettava tarpeelliset määräykset ainakin niistä asioista, jotka kuntalaissa luetellaan. Kaupunkistrategian toteuttamisohjelmat puolestaan pohjautuvat kaupunkistrategiaan ja ovat osa strategian toimeenpanoa valikoiduilla osa-alueilla (esim. henkilöstö, viestintä, elinkeinot, maankäyttö).

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomion talouden ylitysanomusten myöhäiseen hakemiseen. Tarkastuslautakunta toteaa, että ei ole tarkoituksenmukaista huomata ylitystä vasta tilikauden jälkeen (s. 14).

Vuoden 2018 talousarvioon anoivat ylitysoikeutta keskushallintopalvelut, sivistyspalvelut, tekninen palvelujen lautakunta sekä hyvinvointipalvelut. Keskushallintopalvelut ja hyvinvointipalvelut tekivät anomuksen joulukuun 2018 valtuustoon. Teknisten palveluiden lautakunta ja sivistyslautakunta tekivät anomuksen vuoden 2019 puolella. Lautakunnat olivat kuitenkin arvioineet talousarvion ylittyvän jo kesäkuun 2018 ja syyskuun 2018 osavuositarkastusten yhteydessä. Lautakuntia ohjeistetaan vuosittain ylitysanomusten hakemisesta ennen tilinpäätöskauden päättymistä, kuten tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan todennut. Vastuu ylitys-/alitusanomuksen hakemisesta on lautakunnilla itsellään.

Tarkastuslautakunta kehottaa talouspalveluita yhdessä toimialojen kanssa kehittämään talouden seuranta nopeammaksi ja enemmän reaaliaikaiseksi.

Talouspalveluissa tehdään kuukausiraportit tammi-, helmi-, huhti-, touko-, heinä-, elo-, loka- ja marraskuun osalta. Kuukausiraportti sisältää toimialojen ja koko kaupungin jaksotetun käyttötaloustoteuman. Kuukausiraportit käsitellään kaupunginhallituksessa ja lautakunnissa. Raportit menevät myös toimialajohtajille tiedoksi. Tulevaisuudessa raportit voitaisiin myös antaa tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Osavuosisikatsaukset tehdään maaliskuu-, kesä- ja syyskuun osalta sekä tilinpäätös joulukuussa. Osavuosisikatsaukset ovat laajempia kuin kuukausiraportit. Osavuosisikatsaukset sisältävät mm. ennusteen tilinpäätöksestä. Toimialat täydentävät ko. ennusteet. Kirjanpito käy läpi ennusteet ja kokoaa toimialojen ilmoittamien ennusteiden perusteella koko kaupungin tilinpäätösennusteen. Lisäksi osavuosisikatsaus sisältää investointien toteuman ja toiminnallisten tavoitteiden toteuman.

Kuukausi- ja osavuosisikatsauksia varten kirjanpidossa tehdään tarvittavat jaksotukset tuloihin ja menoihin, jotta saadaan mahdollisimman todenmukainen toteuma.

Toimialat seuraavat itse omien talousarvioidensa toteutumista. Taloushallinnon ohjelmia on päivitetty ja ne antavat parempaa tietoa toteutumisista kuin aikaisemmin. Toimialoja on opastettu käyttämään taloushallinnon ohjelmia ja niiden käytöstä on myös kirjalliset ohjeet kaupungin intranetti sivuilla. Hyvinvointipalveluissa, sivistyspalveluissa ja teknisissä palveluissa on oma talouspäällikkö ja he seuraavat oman toimialansa taloutta. Kuukausi- ja osavuosisikatsaukset antavat tiedon mahdollista ylitys-/alitusanomusta varten.

Tarkastuslautakunta on todennut, että talouspalveluiden on syytä kehittää kaupunkikonsernin tilinpäätöksen laadintaprosessia.

Talouspalvelut on kehittänyt kaupunkikonsernin tilinpäätöksen laadintaprosessia. Konserniyhtiöiden tilinpäätöstietojen keruu aikatauluja on aikaistettu kuukaudella, helmikuun lopusta tammikuun loppuun. Tällä toiminnalla on saatu enemmän aikaa konsernin tilinpäätökseen kokoamiseen, koska koko kaupungin tilinpäätös tulee olla kirjanpitolautakunnan kuntajaoston mukaan valmis seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä (Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta).

Konserniyhtiöitä on ohjeistettu tilinpäätöstietojen ilmoittamisessa, sekä konsernitilinpäätöslomakkeen täydentämisessä.

Tornion kaupunkikonsernin kirjauseriaatteet on yhdenmukaistettu, jotta tuloslaskelma ja tase-erien vertailutiedot ovat vertailukelpoisia jatkossa. Vähemmistöosuuksien laskenta, osakkuusyhtiöiden yhdistely ja poistojen oikaisu konsernin poistosuunnitelman mukaiseksi on yhdenmukaistettu vuoden 2018 konsernitilinpäätökseen.

Elinkeinoelämän tavoitteiden mittaamisen suhteen (s. 15) tarkastuslautakunta pohtii yritysten nettomäärän kasvun järkevyyttä toiminnan mittarina, koska toimivien yritysten määrä on pysynyt arviointikertomuksen mukaan vakiona. Vastineessaan keskushallintopalvelut toteaa, että toiminnan mittareiden määrittely ja kehittäminen on jatkuva prosessi. Mikäli mittari ei ole relevantti, voidaan sitä pohtia uudelleen.

Tarkastuslautakunta arvioi kertomuksessaan (s. 16) Tornion kaupungin eri yhteistyöverkostoja (mm. Perämerenkaari, Tornionlaakson neuvosto, ystävyyskaupungit, seutuyhteistyö) ja niiden toimivuutta. Arviointikertomuksessa on nostettu esille mm. viime aikaisia kehittämistoimenpiteitä, mutta myös pohdittu mm. Meri-Lapin kehittämiskeskuksen edunvalvonnallista roolia ja ystävyyskaupunkiyhteistyön toimivuutta.

Vastineessaan keskushallintopalvelut toteaa, että seudulliselle edunvalvonnalle ja yhteistyölle on ollut toistaiseksi tilaus ja tarve, mihin seudun kunnat ovat halunneet allokoida resurssejaan.

Ystävyyskaupunkiyhteistyön osalta Tornion kaupungin vuosittainen taloudellinen panos toimintaan on ollut suhteellisen pientä eikä toiminnan lakkauttamisella ole taloudellista merkitystä.

Konsernijaosto on käsitellyt yhtiöiden uudelleenjärjestelyjen tarpeita ja vaihtoehtoja. Tornion kaupungin Omistajapolitiikassa on määritelty Tornion kaupungin konserniyhtiöiden toiminta- ja kehittämislinjaukset sekä eri yhtiöiden omistuksen tavoite/status.

Tornion Energia Oy ja Tornion VesiOy

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota, että Tornion Energia on hyvin hoidettu yhtiö talouden mittareilla katsottuna. Yhtiö tekee voittoa ja se pystyy vahvistamaan tasettaan. Näin omistajan riskit ovat vähäiset. Yhtiö kykenee tuottamaan palveluitaan edullisesti ja laadukkaasti. Näin ollen se täyttää tarkoituksensa niin asiakkaan kuin omistajan näkökulmasta erinomaisesti.

Tornion Vesi Oy:n lukujen valossa yhtiön suunnitelma selvittää verkoston todellinen kunto ja korjausvelka on hyvin oikeansuuntainen toimenpide. Kaupungin on omistajan ominaisuudessa syytä huolehtia, että yhtiö pitää taloudestaan huolta. Vanhenevan vesijohtoverkoston ylläpito yhtiön ollessa voimakkaasti velkaantunut on riski. Kaupungin kannalta vesiyhtiön strategiaa ja toimintakuvausta voisi laajentaa kattamaan paremmin huomioimaan toimintaan sisältyvät haasteet yhtiön talouden osalta. Yhtiö joutuu turvautumaan omistajan apuun, mikäli se ei selviä taloudellisista velvoitteistaan. Näin yhtiön riskit voivat realisoitua kaupungin talouteen.

-Tornion Energia Oy:n ja Tornion Vesi Oy:n kohdalla on omistajapolitiikassa kehittämislinjauksissa maininta ”Selvitetään Tornion Vesi Oy:n ja Tornion Energia Oy:n yhdistämisen edut ja haitat sekä käydään läpi tukipalvelut”.

Konsernijaosto on linjannut, että Tornion Energia Oy:n ja Tornion Vesi Oy:n osalta, että yhtiöiden kohdalla ei ole akuuttia tilannetta joten mahdollisen fuusion selvitystyöhön voidaan käyttää vuosi ja tarvittaessa käytetään asiantuntija-apua. Päätöksenteko siirretään v. 2020 syksyyn.

Tornion Oppilasasunnot Oy

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota että Tornion eri vuokratalo-yhtiöiden matalahkot käyttöasteet ovat edelleen haaste. Käyttöasteen nostamiseksi on eri yhtiöissä päädytty myynti- ja purkupäätöksiin tai käyttötarkoituksen muutoksiin, mikä on tässä tilanteessa perusteltua. On hyvä jatkaa kokonaissuunnittelua ja tarvekartoitusta, jotta taloudellisesti ja käyttöasteen osalta päästään tavoitteisiin. Myös piakkoin tapahtuva fuusioituminen tuonee toivottuja hallinnollisia säästöjä,

mutta on samalla muistettava pitää kiinni jo olemassa olevista erityisosaamisista eri toimintojen osalta.

Tornion Oppilasasunnot Oy:n kohdalla on omistajapolitiikassa linjattu, että yhtiö laatii talouden tervehdyttämishjelman sekä käyttöastetta nostetaan myynnillä, purulla sekä muuttamalla käyttötarkoitusta. Tornion Oppilasasuntola Oy on vuoden 2019 kevään ja kesän aikana laatinut tervehdyttämissuunnitelman joka on hyväksytty konsernijaostossa ja annettu ARA:lle tiedoksi avustuksen käsittelyä varten.

Konsernijaosto on antanut Tornion Oppilasasuntola Oy:lle myyntiluvan koskien Sairaalakatu 5 ja Saarenpäänkatu 15:sta. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA nimennyt em. kohteiden luovutuksensaajaksi Oulun Moniasunnot Oy:n koska se on yleishyödylliseksi nimetty yhteisö.

Kiinteistö Oy Tornion Veljeskoti Oy ja Tornion Palveluasunnot Oy

Kiinteistö Oy Tornion Veljeskodin kohdalla maininta "Yhtiö yhdistetään Tornion Palveluasunnot Oy :ön" Tornion Palveluasunnot Oy:n kohdalla on maininta "Kiinteistö Oy Tornion Veljeskodin osakkeiden lunastaminen, jolloin palveluasuminen on yhden yhtiön tehtävänä," Tornion Krunni Oy:n kohdalla maininta "Selvitetään kaupungin omistus Yhtiössä."

Tornion Palveluasunnot Oy ostanut Tornion Krunni Oy:ltä Kiinteistö Oy Tornion Veljeskodin koko osakekannan. Jotta hallintoa saadaan yksinkertaistettua, on Kiinteistö Oy Tornion Veljeskodin fuusioiminen tarkoituksenmukaista.

Tornion Keilahalli Oy ja Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy

Tarkastuslautakunta näkee perheiden yhteisten harrastusten merkityksen korostuvat tulevaisuudessa ja esittää, että keilahallin toiminta liitetään liikuntatoimen osaksi tarvittavin lisäresurssein, jotta kehitystyö mahdollistuu. Tällä hetkellä keilahalli toimii niukan taloudenpidon turvin eikä kehittämistyölle tällöin jää paljon sijaa. Panostus harrastustoimintaan, joka sopii kaikenikäisille ja kaiken taitoisille on merkittävä askel terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen kaupungissa.

Keilahallille ei ole asetettu paljolti laadullisia tavoitteita. Lähinnä talousarviossa pysyminen on tavoitteena ja siinä on pysytty, sekä uusien keilojen hankkimiseksi on haettu kaupungilta avustusta ja avustus on saatu, jotta uudet keilat voidaan tänä vuonna hankkia.

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy:n ja Tornion Keilahalli Oy:n kohdalla on maininta "selvitetään kiinteistön omistamisen vaihtoehtoja" sekä omistuksen tavoitteessa maininta "voidaan luopua". Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy:n ja Tornion Keilahalli Oy:n asia tuodaan syksyllä 2019 talousarviokeskusteluun.

Kiinteistö Oy Tornion Kisakoti

Tarkastuslautakunnan mielestä Kisakodin osalta myynti tai purku olisi ainoa vaihtoehto, koska edellytyksiä ei ole kiinteistön korjaamiseksi tai remontoimiseksi uuteen käyttöön.

Kiinteistö Oy Kisakodin kiinteistökauppa on allekirjoitettu. Yhtiö maksaa kaupungin takamaa pankkilainaa pois ja hakee sen jälkeen akordia.

Työvoimalasäätiö ja Team Botnia oy

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota, että Työvoimalasäätiö on menestys hankkeissa ja onnistuminen uusien toimintamallien luomisessa ovat

erittäin merkityksellisiä, unohtamatta vaikutusta yksittäisten ihmisten elämään. Etenkin Kartoituskysymys -mallin kehittäminen ja saatu tunnustus sen toimivuudesta vaikuttavat siten, että hyödyt ulottuvat myös oman kaupunkimme ulkopuolelle ja ovat siten edistyksestä kehitystyötä. Työvoimalasäätiön toiminta osoittaa konkreettisesti sen, kuinka kehitystyö ja ennaltaehkäisevä työ vaikuttavat ennen muuta yksittäisten ihmisten ja heidän perheidensä elämään. Ne ovat myös satsauksia, josta on myös taloudellista hyötyä niin kaupungille, kuin koko yhteiskunnalle ja jotka täten maksavat takaisin itsensä moneen kertaan. Toimintaa tehdään ajassa, tehokkaasti ja innovatiivisesti.

- Team Botnia Oy: n ja Työvoimalasäätiön kohdalla on maininta, selvitetään kaupungin omistus yhtiössä sekä Työvoimalasäätiön kohdalla kaupunkien välisen yhteistyön kenittäminen allianssimallissa. Konsernijaosto on linjannut, että Team Botnian ja Tornion Työvoimalasäätiön osalta odotetaan lainsäädännön kehittymistä.

3. HYVINVOINTIPALVELUJEN VASTINE

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota arviointikertomuksessaan hyvinvointipalvelujen osalta seuraaviin asioihin: erikoissairaanhoidon kustannukset, osaston täyttöaste, hyvinvoinnin edistäminen, poikkihallinnollinen yhteistyö (liikunta), yhteisyrityksen merkitys talouden hallinnassa ja palvelujen saatavuus, asumispalvelujen tarve/ikäihmiset, kotihoidon resurssit, kotiuttaminen ja perheneuvolan asiakaspaine.

Yhteisyritys Mehiläinen Länsi-Pohja Oy aloitti toimintansa 18.6.2018. Tuotantovastuulleen ulkoistetuissa palveluissa Mehiläinen Länsi-Pohja Oy on tehnyt muutoksia: pikapolin toiminta siirrettiin päivystyksen viereen potilaiden pompottelun vähentämiseksi. Aiemmin päivystystä hoitivat talon ulkopuoliset lääkärit, mutta nyt päivystyksen lääkärit ovat pääosin terveyskeskuksessa työskenteleviä lääkäreitä. Hoidontarpeenarviointi ja ajanvaraus toimivat alueellisesti kello 07-21 kaikkina viikonpäivinä. Kaikkien torniolaisten käytössä on myös ympärivuorokautinen maksuton digiklinikka. Muutoksilla on haettu palvelujen parantamista ja potilaan hoitopolun järkevöittämistä. Lääkärien rekrytoinnin tilanne on parantunut ja pitkäaikaisten lääkäreiden määrä on lisääntynyt ja myös osastolle on saatu pidempiaikaisia lääkäreitä.

Erikoissairaanhoidon kuluista puolet, eli ulkoistettu palvelu, tuotetaan kiinteällä hinnalla, mutta Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin omalla tuotantovastuulla olevien kustannusten odotettua alentumista ei ole tapahtunut. Sairaanhoitopiirin jäsenkuntien yhteinen omistajaohjausryhmä neuvottelee tiiviisti sairaalan hallinnon kanssa toiminnasta, yhteistyöstä ja kustannuksista.

Torniossa toimii poikkihallinnollinen hyvinvoinnin ja turvallisuuden työryhmä, jossa on mietitty toimenpiteitä mm. liikunnan suhteen. Tavoitteita ja toimenpiteitä on asetettu vuodelle 2019.

Vuodeosasto 2 oli pitkäaikaishoitotilaiden osasto ja osaston sulkemisella ei ole vaikutusta vuoden 2018 aikana tapahtuneeseen akuuttiosaston ajoittaiseen ruuhkautumiseen. Ikäihmisten määrä lisääntyy, he sairastavat usein monia sairauksia ja tarvitsevat ajoittain sairaalahoitoa, joko erikoissairaanhoidossa tai perusterveydenhuollossa. Alkupalven influenssa-aalto näkyi osaston kuormittamisessa, kuin myös L-PKS:n kotiuttamiskäytäntö akuuttiosaston

kautta, vaikka potilas olisi voinut siirtyä suoraan esim. palvelukotiin. Helmikuussa avattu kotisairaala on vähentänyt painetta akuuttiosastolle, koska osa potilaista voidaan hoitaa kotona.

Tammikuussa 2018 aloitettu kotikuntoutustoiminta nimenomaan vastaa ikäihmisten palvelutarpeeseen tavoitteena mahdollisimman varhain aloitettu toimintakyvyn ylläpito ja sitä kautta parempi toimintakyky pidempään. Kotikuntoutusta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä perusterveydenhuollon kanssa. Erikoissairaanhoidon kuntoutus liittyy vaikeisiin tapauksiin, kuten esim. vammautuminen.

Kaupungin strategisen linjauksen mukaisesti on painopisteenä ikäihmisen omassa kodissaan asuminen mahdollisimman pitkään. Tähän pyritään kehittämällä palveluneuvontaa (Kemi-Tornion seniorineuvonta puhelin), panostamalla kotihoitoon (esim. kotikuntoutus, kotisairaala, saattohoito, palvelusetelitoiminta) Kotihoitoon on lisätty palvelusetelimäärärahaa. Jatkossa lisätään kevyempää palveluasumista sekä omana toimintana että palvelusetelillä.

On erittäin hyvä, että Torniossa on aloitettu kotisairaaloiminta, joka mahdollistaa mm. ikäihmisten hoidon kotiin ja niin ikään satsaaminen perhehoidon lisäämiseen on hyvä asia. Sen toivotaan auttavan ikääntyvien elämänlaadun parantumisessa. Tornion Vuokra-asuntojen ja yritysten kanssa on suunniteltu yhteistyössä uusia ratkaisuja ikäihmisten asumisen palvelutarpeen haasteisiin. Toimiva yhteistyö kolmannen sektorin, yksityisten palvelutuottajien ja seurakunnan kanssa on myös erittäin tärkeää täydentämään ja parantamaan ikäihmisten palveluja.

Sähköinen palveluneuvonta on otettu hyvin vastaan ja digitalisaatio mahdollistaa tiettyjen palveluiden hoitamisen etänä, jolloin käyntien tarve vähenee. Käytössä olevalla toiminnanohjausjärjestelmällä kotihoidon tuottaja voi järjestää hoitajien ajoreitit ja käyntitiedot asiakasvaatimusten mukaisesti, mikä parantaa laatua ja mahdollisesti lisää paikanpäällä vietettyä aikaa.

Rekrytointi on todella haasteellista, eikä äkillisiin poissaoloihin juurikaan saada sijaisia. Vuoden 2020 talousarvioon tullaan esittämään 8 pitkäaikaisen sijaisen vakinaistamista äkillisistä poissaoloista aiheutuviin resurssivajeisiin.

Mehiläinen Länsi-Pohja on palkannut 2 kotiutuskoordinaattoria, ja erikoissairaanhoidon kotiuttamisprosessia kehitetään yhteistyössä kaupungin kotiutusohjaajan kanssa. Oma kotiuttamisprosessi toimii hyvin. Kotihoidon palvelusetelillä on voitu vastata lisääntyneeseen kotihoidon tarpeeseen.

Lastensuojelun laitoshoidon ostopalvelukustannukset ovat FCG:n tutkimuksen mukaan vähentyneet vuosien 2015–2018 välillä – 13 %. Samalla aikavälillä avohuollon ostopalvelukustannukset ovat lisääntyneet 105 %. Kokonaisuutena lastensuojelun ostopalvelujen nettokustannukset ovat kuitenkin nousseet neljän vuoden periodilla FCG:n selvityksen mukaan 5.3 % mitä voidaan pitää kohtuullisena tuloksena taloudellisesti. Toiminnallisesti tämä on kuitenkin merkittävämpi, sillä se kertoo, että lastensuojelun toiminnan painopistettä on pystytty siirtämään ehkäiseviin palveluihin. Ehkäiseviin palveluihin luetaan ostopalveluiden lisäksi myös perhetyön ja perhesosiaalityön toiminnan kehittäminen. Psykologin virka on ollut toistuvasti auki, virkaan ei ole tullut hakijoita. Psykologien rekrytointi on valtakunnallinen ongelma.

Työllisyys on parantunut tarkastusajankohdan aikana. Työllisyyden edistämiseksi tehdään yhteistyötä organisaation sisällä sekä sosiaalityössä että konsernipalveluissa. Tiivis yhteistyö TE-palveluiden ja Kelan kanssa on yksi keskeinen verkostotyön osa. Arviointikertomuksen ajankohtana toteutettiin Lapin työllisyysshanke, jonka kohderyhmänä olivat vaikeimmin työllistyvät kuntalaiset.

4. SIVISTYSPALVELUJEN VASTINE

Tarkastuslautakunta huomioi Perheille parasta, työniloa työntekijöille –hankkeen päättymisen vuoden 2018 lopussa. Tämä hanke, kuten tarkastuslautakuntakin toteaa, oli siinä mielessä erikoinen, että se jätti hyviä käytänteitä toimintaan. Näistä mainittakoon moniammatillinen 2-vuotistapaaminen lapsen kotona, jossa on neuvolatyöntekijän lisäksi mukana varhaiskasvatuksen edustaja. Lisäksi hankkeen avulla koulunuorisotyö tuli osaksi molempien yläkoulujen arkea.

Varhaiskasvatuksen osalta lautakunta nostaa esiin tavoitteen, jonka mukaan lasten tulee saada varhaiskasvatuspalveluja oman asuinalueensa läheltä tai tarpeidensa mukaisesti. Ongelmana tässä on se, että miten määritellään asuinalueen läheltä. Tornion keskustaan kuuluvilla alueilla varhaiskasvatuspaikkoja tarjotaan muutaman kilometrin etäisyydeltä lapsen kotoa. Nykyisin, mikäli vanhempi on saanut töitä tai lähtenyt opiskelemaan hän saa lapselleen varhaiskasvatuspaikan kahdessa viikossa. Tämä on pystytty takaamaan ja yhdenkään lapsen hoitomatka ei ole ollut kohtuuton. Tästä kiinni pitäminen on keskeisin asia varhaiskasvatuspalveluissa. Tilastojen suhteen lautakunnille on toimitettu keskeiset toiminnan laatua ja määrää kertovat luvut.

Peruskoulutuksen osalta tarkastuslautakunnan havainnoimat asiat, opetushenkilökunnan jaksaminen, koulujen yhtäläiset mahdollisuudet mm. digitaalisiin oppimisympäristöihin, syrjäytymisvaarassa olevien auttaminen ja koulunkäyntiavustajien riittävyys, ovat keskeisiä asioita, joita perusopetuksessa ratkotaan vuosittain. Resurssin suhteen Tornion kaupunki on toiminut esimerkiksi takaamalla resurssin, jossa huomioidaan niin alueellinen kuin määrällinenkin tasapuolisuus.

Esiopetuksen siirtämistä hallinnollisesti rehtoreiden alaisuuteen ei Tornion mallilla jatketa. Syynä tähän ovat eri sopimusten (työ- ja virkaehtosopimukset, opettajien kelpoisuusehdot jne.) yhteensovittamiseen liittyneet ongelmat. Valtakunnan hallitus on ohjelmassaan ottanut yhdeksi tavoitteeksi esi- ja alkuopetuksen tiiviimmän yhteistyön kehittämisen. Jäämme odottamaan hallituksen linjauksia asian suhteen.

Lukion, vapaan sivistystyön, museoiden, kulttuuritoimen ja nuorisotoimen osalta tarkastuslautakunta huomioi arvokkaan työn. Merkittävä huomio on se, että työtä arvostetaan elämänlaatulautakunnan alaisen toiminnan osalta kokonaisuutena eikä pelkästään kävijämäärän suhteen. Pienelle kaupungille nämä toimijat ovat tärkeitä jo pelkästään näkyvyyden ja rohkeiden ulostulojen takia.

Liikuntatoimen suhteen tarkastuslautakunta nostaa esiin huolen uimahallin henkilökuntaresurssin riittävydestä ja työntekijöiden jaksamisesta. Asiaan on puututtu ja nyt ollaan tilanteessa, jossa uimahallin henkilökuntaresurssi on riittävällä tasolla. Hallinnon osalta tilanne on vakiintumassa ja uuden

liikuntatoimesta vastaavan henkilön toimenkuva on selkiintynyt. Tarkastuslautakunta epäilee liikuntatoimen osalta hallinnon toimivuutta, tiedon kulkua, resurssien riittävyyttä sekä strategisten tavoitteiden saavutettavuutta. Kaikkiin näihin asioihin on saatu viime sekä tämän vuoden aikana selkeyttä, kun liikuntatoimen esimiestehtäviin on saatu kaupungin luottamushenkilöiden toivoma tekijä.

5. TEKNISTEN PALVELUJEN VASTINE

Teknisten palvelujen kunnallistekniikka palvelualueen osalta lautakunta on tarkastellut katujen peruseräparannusten toteutumista. Lautakunta on verrannut toteumaa vuonna 2014 laadittuun yleissuunnitelmaan ja pannut merkille, ettei väylien ja vesihuollon osalta yksikään vuoden 2018 kohde ole käynnistynyt. Lisäksi lautakunta toteaa vuoden 2019 osalta kohteita toteutettavan ilman päivitettyä yleissuunnitelmaa. Lautakunnan huomioit ja johtopäätökset ovat näiltä osin vääriä. Lautakunnalla on jäänyt huomioimatta, että katujen ja vesihuollon yleissuunnitelma on päivitetty vuosille 2017-2019 (tekniikkapalvelujen lautakunta 24.8.2016, § 157). Vuoden 2018 toteutetut ja vuodelle 2019 suunnitellut toimenpiteet ovat olleet tämän voimassaolevan suunnitelman mukaisia. Lautakunnalle on hyvä saattaa tiedoksi tässä yhteydessä, että katusuunnitelmien laatiminen noudattelee pääpiirteissään yleissuunnitelmaa, mutta ei välttämättä. Suunnitelmia voidaan laatia tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina, jolloin osa voi suunnitelluista kaduista voi jäädä odottamaan toteutusta myöhemmin. Toisaalta toteutukseen tulevista kohteista voi olla jo valmiiksi laaditut katusuunnitelman vuosienkin takaa. Päälystysohjelma noudattelee tästä johtuen pääasiassa toteutuneita peruseräparannuksia (ja uudisrakentamista), eikä niinkään laadittuja katusuunnitelmia.

Kaavoituksen ja mittauksen osalta lautakunta on todennut, että asemakaavoituskohteet viivästyvät verrattuna maapoliittiseen ohjelmaan ja osin kaavoituskatsaukseen. Lisäksi lautakunta on todennut tonttituotannon olleen vaatimattomampaa kuin maapoliittisessa ohjelmassa on kirjattu tavoitteeksi. Edelleen lautakunta pitää tärkeänä, että Kivirannan asuinalueen rakentamattomien tonttien osalta asemakaavan päivitystyö tulisi pitää esillä kaavoituskatsauksissa kaupunkirakenteen täydentämisen perusteella. Kaavoituksen ja tonttituotannon osalta lautakunnan havainnot pitävät paikkansa. Maapoliittisen ohjelman linjauksia on kuitenkin pidettävä ohjeellisina ja toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin on syytä reagoida. Suoritetut toimenpiteet on pyritty mitoittamaan kysynnän mukaisesti, jotta käytettävissä olevat resursseista ja rakentamiseen tehtävistä panostuksista saataisiin mahdollisimman suuri hyöty. Kivirannan asuinalueen rakentamattomien tonttien rakentamisen edistäminen ei ole kaavallinen asia, eikä mahdollisilla kaavamuutoksilla voida asiaan vaikuttaa. Tämän vuoksi asian esillä pitäminen kaavoituskatsauksessa ei ole tarkoituksenmukaista, vaan tonttien rakentamisen edistämiseksi on käytettäviä muita toimenpiteitä, joita maapoliittisessa ohjelmassa on linjattu.

Tilapalvelujen osalta lautakunta toteaa leikkikenttien kunnostamisessa pyrityn noudattamaan laadittua yleissuunnitelmaa. Tämä pitää paikkansa, mutta leikkipuistojen kunnostaminen kuuluu kunnallistekniikka -palvelualueen vastuulle.

Jätelautakunnan osalta tarkastuslautakunta on todennut, että ekopisteissä ja keräyskierroksilla esiintyvää siivottomuutta tulisi ehkäistä esimerkiksi tihentämällä tyhjennysväliä ja hyödyntämällä kesätyöläisiä näiden alueiden siivouksessa. Nämä toimenpiteet eivät kuulu jätelautakunnan tehtäviin tai toimivaltaan. Ekopisteiden ylläpito kuuluu Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:lle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo toimintaa. Valvova

viranomainen voi välittää tarkastuslautakunnan huomiot RINKI Oy:n tietoon ja huomioitavaksi.

Ympäristölautakunnan osalta lautakunta toteaa, ettei suoritettun ympäristökatselmuksen toteumaa ole raportoitu lautakunnalle. Tämä havainto pitää paikkansa. Katselmuksien perusteella annetaan kohdekohtaisia kehotuksia toimenpiteisiin ryhtymiseksi. Kunkin kehotuksen toteutumista seurataan erikseen. Kokonaisuutta ei ole raportoitu lautakunnalle, mutta lautakunnan näin tahtoessa voidaan tällainen raportointi jatkossa ottaa käyttöön.